

Herregården, (Historisk Atlas Fyn)

Anne Melillo, Odense Katedralskole

Allé og herregårdslandskab ved Sanderumgård

Varighed: 7 moduler a 90 minutter plus evt. ekskursion

Forløbet er beregnet på: **Historie A, STX, 1.g**

Stx tilgangen til Herregården kunne have følgende vinkel:

Standssamfundet i renæssancen og oplysningstiden undersøgt vha. fynske herregårde.

Mål:

- analysere samspillet mellem mennesker, naturgrundlag og samfund gennem tiderne.
- analysere eksempler på samspil mellem materielle forhold og mentalitet i tid og rum.
- indsamle og systematisere informationer om og fra fortiden .
- bearbejde forskelligartet historisk materiale og forholde sig metodisk-kritisk dokumenterende til eksempler på brug af fortiden..

(fra læreplanen, Historie A, Stx.)

Plan:

1.Modul: **Intro til forløbet. Herregården som prisme til Danmarks historie.**

Mette Boritz, Ulla Kjær og Mikkel Venborg Pedersen:

Herregaarden, 500 års drøm og virkelighed. Noter, nr. 162, 2004

<http://www.emu.dk/gym/fag/hi/noter/herregaarde.doc>

2.modul: **Fynske herregårde i Historisk Atlas.**

www.historiskatlas.dk – Herregårde – introduktion til herregårde

Stikord fra Introduktion: Forskellen på hovedgårdslandskaber og landsbyområder.
Landsbyer med lige store gårde (egalisering), husmandskolonier og landarbejderboliger.

Stikord fra Tegnforklaringer:

Driftstyper: Skovgård, kystskovgård, enggård (kvæggård), korngård, blandingsøkonomi .
(uddybes som ordforklaringer i brødteksten).

Anlægstyper: Landsbyhovedgårde/enestegårde, nedlagt landsby

Alder: Middelalder, 1500-tallet, 1600 tallet, 1700 tallet

Hovedbygningens alder: Se **under Fredede bygninger** (krydlink)

Kort som kilder: Herregården i landskabet:

Læs om kortet under ”i” ved kortnavnet, find herregårdslandskaber og landsbyområder

3..modul : Hagenskov/Frederiksgave: **En fynsk herregård set gennem Historisk Atlas:**

Herregårdens historie: www.historiskatlas.dk – Herregårde - Hagenskov

Herregårdens bygninger: www.historiskatlas.dk – Herregårde – Hagenskov

www.historiskatlas.dk – Fredede bygninger – Hagenskov/Frederiksgave

Forslag til vinkling: Bygninger og billeder som historiske kilder

Fredning som eksempel på brug af fortiden

Herregårdens ejere: Jens Juel: Udsigt mod Frederiksgave, 1790’erne

www.historiskatlas.dk – Landsskabsmaleri er- Jens Juel: Udsigt mod Frederiksgave

Foto af godsejerkontor 2004, s. 18 . i :

Godsejer Britta Schall-Holberg: Man skal ville det – om at bo på en herregård.

Forslag til vinkling: Billeder som kilder/herregårdsliv/iscenesættelse

<http://www.kulturarv.dk/tjenester/publikationer/emneopdelt/bygninger/aarshefte/2004/herregrd.pdf>

4-6..modul: Udarbejd og fremlæg en photostory eller en powerpoint, hvori I **undersøger tre problemstillinger med udgangspunkt i en udvalgt fynsk herregård:**

1. Hvordan fungerede en herregård som et økonomisk system før landboreformerne og fæstegodsets afløsning (baggrundsstof) , og hvorledes afspejles/afspejledes det i herregårdens bygninger og landskab?
2. .Hvorfor var det vigtigt at markere, at man havde en særlig social status som adelig (baggrundsstof) , og hvordan gjorde man det ?
3. Hvilken funktion har herregården i dag, - og hvordan bruges herregårdens historie?

7. modul: Afrunding: **Er herregården ”en prisme til Danmarks historie”?**

Artiklen fra første modul drøftes igen.

Variationsmulighed:

Forløbet kan udbygges med en Danmarkshistorisk grundbog, evt. suppleret med

Løkke (1999), Anne og Jacobsen, Annette Faye: Familieliv i Danmark 1550 – 2000.

Bryld (1982), Carl Johan og Haue, Harry: Det Agrare Danmark 1680-1980’erne.

Begge Systime.

Links:

Historisk Atlas Fyn – Herregårde

Historisk Atlas Fyn – fredede bygninger

Historisk Atlas Fyn – kortene: Herregården i landskabet op gennem historien.

www.historiskatlas.dk

Danske godser og herregårde (1770), 1850 og 1900

<http://www.herregaardsforskning.dk/Kort/Forside.html>

Herregården, bygningskulturens dag 2004

<http://www.kulturarv.dk/tjenester/publikationer/emneopdelt/bygninger/aarshefte/2004/herregrd.pdf>

Peter Henningsen om den danske aristokratiske kultur under enevælden:

<http://www.landsarkivetkbh.dk/multikulturel/forskere/ph.htm>

Realdanias herregårdsprojekt: <http://www.fremtidensherregaard.dk/introduction.html>

Mange herregårde har egne hjemmesider, f.eks.:

<http://www.glorupgods.dk>

<http://www.hesselagergaard.dk/169-velkommen.htm>

<http://www.egeskov.dk/da/>

<http://www.arkitektgruppen.net/Midten/Hollufgaard.htm>

<http://www.hindemae.dk/>

Hagenskov: <http://www.brittaholberg.dk/gods.htm>

Glorup og Hesselagergård er med i Dansk Arkitektur Kanon og på DACs hjemmeside:

<http://www.dac.dk/visKanonVaerk.asp?artikelID=2553>

<http://www.dac.dk/visKanonVaerk.asp?artikelID=2611>

Multimediakontorets program om arkitektur- og konstruktionsforståelse:

<http://www.multimediakontoret.dk/programmer/arkitektur/index.html>

Dansk arkitekturcenters undervisningsside: <http://www.arksite.dk/wm1>

Photostory:

<http://www.microsoft.com/windowsxp/using/digitalphotography/photostory/default.msp>

Baggrundslitteratur:

Myrtue (1997), Anders: Guide til fynske slotte og herregårde. Fyn-Tour og Fyns Amt

Pedersen (1983), Finn Stendal: Fynske godser ca. 1500-1800., Fynske Årbøger 1983, ss. 77-103.

Scavenius (2008), Bente: Danmarks dejligste haver. Gyldendal. (fra Fyn: Egeskov, Glorup,

Sanderumgård, Hofmansgave.) Anmeldt af Mads Damsbo: <http://www.information.dk/162482>